

Sportdagen: leerlingen organiseren het zelf!

Op de meeste scholen worden de sportdagen door de sectie LO georganiseerd. Op de vestiging Lammenschanspark van het Da Vinci College in Leiden gaat dat inmiddels al jaren niet meer zo. Hier organiseren de leerlingen van de VMBO-afdeling Sport, Dienstverlening en Veiligheid de sportdagen voor de onderbouw. Door: Ivy van Hagen

Het idee om leerlingen de sportdagen te laten organiseren is al ontstaan toen onze school één van de pilotscholen was voor Sport, Dienstverlening en Veiligheid (SDV). Er werd gezocht naar prestaties die groepjes van vier leerlingen ook echt kunnen en mogen uitvoeren. Dan pas wordt leren echt betekenisvol. De sportdagen van de onderbouw lenen zich uitstekend voor dit doel en het sluit ook goed aan bij de belevingswereld en het toekomstige werkveld van SDV-leerlingen. Sportdagen in het najaar worden georganiseerd door vierdeklas leerlingen en sportdagen in het voorjaar door derdeklas leerlingen. Op de sportdagen zelf wordt het organiserend groepje bijgestaan door andere leerlingen van SDV, LO2 en/of leerlingen uit de sportklassen. Zij vervullen de rol van scheidsrechter, coach, begeleider, etc. Van te voren wordt er door de docent LO van de betreffende leerlingen tijdens de sportlessen aandacht besteed aan de rol van coach en wordt er geoefend als scheidsrechter. Op deze manier wordt er invulling gegeven aan het domein 'bewegen en regelen'.

In de praktijk

In de veertien lesuren Beroepspraktijk SDV die wekelijks op het lesrooster staan, wordt gewerkt aan prestaties. Op onze school worden deze uren daarom ook wel wap (werken aan prestaties) genoemd. Eén van de groepjes uit de klas krijgt de prestatie om een sportdag te organiseren. Voor hen is dit de grote opdracht waar zij de meeste tijd tijdens de wap-uren aan zullen besteden. Bovendien wordt deze opdracht in die periode dan het zwaarst beoordeeld.

Binnen de sectie LO wordt besloten welke collega namens de sectie de opdrachtgever wordt. De opdrachtgever legt de opdracht zes tot acht weken van te voren neer bij de leermeester van SDV. Deze deelt de omschreven prestatie uit aan een groepje en

geeft aan welke docent de opdrachtgever is met wie ze contact moeten opnemen. De opdrachtgever heeft wekelijks op een vaste tijd een afspraak met het organiserend groepje. Er vindt dan overleg plaats en er wordt afgesproken wat er de week erna af moet zijn. Dan gaan de leerlingen aan de slag onder toezien van de leermeester van SDV, die de leerlingen vrijwel dagelijks tijdens de wap-uren coacht. Tijdens de volgende afspraak met de opdrachtgever laten de leerlingen zien hoe het ervoor staat. Op deze manier heeft de opdrachtgever een goed zicht op de leerlingen de planning gaan halen. Als zich problemen voordoen, kan de opdrachtgever ingrijpen door een 'no go' te geven. In een vroeg stadium valt dan nog een heleboel te repareren en dan kan de 'no go' alsnog worden omgezet in een 'go'. Gebeurt dit in een later stadium, dan zou de sportdag in het geding kunnen komen. In het ergste geval neemt de sectie LO alsnog de organisatie van de sportdag over. Gelukkig is dit nog nooit eerder nodig geweest. Een goede voorbereiding is nu eenmaal het halve werk.

Aan de slag!

Om het leereffect bij de SDV-leerlingen nog groter te maken, kan ervoor gekozen worden de opdracht heel algemeen te formuleren. Leerlingen moeten dan eerst zelf met hun groepje overleggen en gaan ontdekken wat allemaal komt kijken bij het organiseren van een sportdag. De ervaring leert dat deze methode alleen werkt in een zeer ruime tijdsplanning. Alles zelf te laten ontdekken kost enorm veel tijd. En dan is het nog maar de vraag of zij ook denken aan overleg met de directeur, over budget, brieven naar ouders, afspraken over slecht weer, prijzen bestellen, coaches en scheidsrechters regelen, EHBO, et cetera. Leerlingen hebben vaak baat bij

SDV-leerlingen begeleiden het onderdeel verspringen

FOTO: IVY HAGEN

Sportklasleerling in actie in de rol van scheidsrechter

wat meer sturing. Daarom is het verstandig als opdrachtgever de opdracht verder te concretiseren en duidelijke deelopdrachten te geven. Deadlines zijn erg belangrijk. Leerlingen weten zo beter wat van hen verwacht wordt. Hierbij is het wenselijk dat ook de leermeester op de hoogte wordt gesteld van de gemaakte afspraken met de opdrachtgever. Zo kan de leermeester tijdens de wap-uren het groepje beter coachen en het werk van de leerlingen tussentijds controleren.

Uitvoering

Op de dag van de uitvoering blijkt hoe goed het groepje SDV-leerlingen de prestatie heeft uitgevoerd. De docenten LO zijn aanwezig om eventuele onverwachte problemen te helpen oplossen. Voor organiserende leerlingen is het soms moeilijk om in hun rol te blijven. Ze staan er immers voor de onderbouwleerlingen. Daarnaast hebben sommige leerlingen moeite van medeleerlingen opdrachten te krijgen of door hen aangesproken te worden. Dan is het erg belangrijk dat docenten kunnen bijspringen. Het is prachtig om te zien hoe de ene leerling meer natuurlijk overwicht heeft dan een ander. Leerlingen oefenen hun vaardigheden van samenwerken, leidinggeven en communiceren. Ieder heeft zo zijn eigen talent. De praktijk leert dat hoe moeizaam de voorbereiding ook liep, de sportdag zelf eigenlijk altijd een succes is.

Evaluatie en beoordeling

Na afloop van de sportdag schrijft iedere leerling van het organiserend groepje een reflectieverslag. Daarin wordt antwoord gegeven op vragen als: Hoe vond je de voorbereiding en uitvoering van de prestatie gaan? Tegen welke problemen ben je aangelopen? Hoe heb je problemen opgelost? Hoe verliep de samenwerking in het groepje? Hoe was de onderlinge taakverdeling? Wat zou je een volgende keer anders doen? Daarnaast wordt met zowel de leermeester en als de opdrachtgever nabesproken. Uiteindelijk volgt hieruit een beoordeling voor de leerlingen.

Valkuilen

- De ervaring leert dat het belangrijk is om als opdrachtgever duidelijke deadlines aan te geven en deze ook te bewaken. Want eerlijk is eerlijk, wat een ervaren docent zo geregeld heeft, kost voor leerlingen meer tijd. Bovendien overzien sommige leerlingen vooraf niet goed wat de omvang van deze prestatie is en blijkt de planning te krap.
- Meer leerlingen op een sportdag betekent ook dat voldoende begeleidende docenten nodig zijn. Voor leerlingen kan het erg motiverend werken als zij weten dat zij beoordeeld worden op hun vaardigheden als organisator, coach of scheidsrechter.
- Het is belangrijk om van te voren goed te overleggen met de betrokken collega's: opdrachtgever, leermeester SDV en eventueel directie/teamleider. Als de taakverdeling tussen de collega's duidelijk is en de samenwerking onderling soepel verloopt, maakt dit het proces een stuk gemakkelijker. Deze manier van werken kost nu eenmaal meer tijd dan het zelf organiseren.

Op dit moment zijn er ook basisscholen die gebruikmaken van de diensten van SDV-leerlingen voor de organisatie van hun sportdag. De basisschool heeft geen omkijken naar de organisatie van de sportdag en de leerlingen van SDV doen weer praktijkervaring op. Een echte win-win-situatie dus!

Uiteraard is het ook mogelijk om de rol van organisator, coach en/of scheidsrechter door leerlingen van het examenvak LO2 of Bewegen, Sport en Maatschappij (BSM) te laten uitvoeren.

Ivy van Hagen is docente LO en sportcoördinator bij het Da Vinci College vestiging Lammenschanspark in Leiden.

Correspondentie:

ivy@davinci-leiden.nl